

Klima- og miljødepartementet

Deres ref.
2025/4039

Vår ref.
2025/792

Saksbehandler
Henriette Skaar

Dato
04.03.2026

Høring om forslag til endringer i straffeloven § 242, heving av strafferammer samt endringer i regelverket om miljø- og kulturkriminalitet.

Norges Fiskarlag viser til høring om forslag til endringer i straffeloven § 242, heving av strafferammer samt endringer i regelverket om miljø- og kulturkriminalitet.

Norges Fiskarlag har ingen merknader til departementets forslag om å styrke den strafferettslige forfølgningen av miljø- og kulturmiljøkriminalitet ved å heve strafferammene.

Norges Fiskarlag vil i det følgende kommentere enkelte endringer i lakse- og innlandsfiskeloven.

Endring i §§ 43 og 44 om fangstrapportering og registrering av redskap.

Departementet har bedt Miljødirektoratet om å innføre krav om løpende fangstrapportering som et tiltak for å styrke kunnskapsgrunnlaget om innsiget av anadrome laksefisk underveis i fiskesesongen. Tiltaket vil gi forvaltningen et bedre grunnlag for å vurdere om det er behov for å stanse eller redusere fisket i sesong. Det vises til at innhenting av løpende fangstdata i praksis bare er mulig dersom fiskerne rapporterer elektronisk.

Lakse- og innlandsfiskeloven § 44 inneholder ikke klar hjemmel for forvaltningen til å kreve at fiskere rapporterer fangst elektronisk til forvaltningen, og departementet foreslår derfor at det innføres lovhjemmel om at det i forskrift kan stilles krav om at fisker skal rapportere fangsten elektronisk og at det i forskrift kan stilles nærmere krav til hva fangstoppgave skal inneholde.

Departementet foreslår videre en tilføyelse i § 44 for å synliggjøre at innhenting av fangstdata skal bidra i forvaltning av anadrome laksefisk generelt, og ikke bare til utarbeiding av offentlig statistikk.

Norges Fiskarlag viser til at fangstrapportering for norske yrkesfiskere er trinnvis innført, og at fartøy på eller over 8 meter i dag er pålagt krav til sporing og rapportering (ERS/VMS). Fartøy under 8 meter som ikke driver med aktivitet nevnt i ERS forskriften § 8 bokstav d-o og § 10 bokstav d-p, er unntatt krav til sporing og rapportering.

Norges Fiskarlag mener at det er formålstjenlig å avgrense rapporteringsplikten for fartøy som driver med fiske etter lakse- og innlandsfiskeloven tilsvarende som etter ERS-forskriften, og etterlyser en nærmere vurdering av forholdsmessigheten av innføring av rapporteringsplikt for alle som driver med fiske etter lakse- og innlandsfiskeloven.

Fiskarlaget mener at tiltakets formål ikke bør avgrenses til løpende vurderinger av behovet for å stanse eller redusere fisket i sesong. Rapporterte fangstdata bør også inngå i det vitenskapelige grunnlaget som benyttes ved fastsettelse og justering av reguleringstiltak.

Endringer i § 47 om gjenutsetting og inndragning av fangst.

Den lovfestede gjenutsettingsplikten gjelder i dag bare ulovlig fanget anadrom laksefisk. Det foreslås i høringsnotatet å lovfeste en gjenutsettingsplikt for ulovlig fanget innlandsfisk og edelkreps.

Gjenutsettingsplikten gjelder i utgangspunktet bare fangst som er tatt med ulovlig redskap eller som er tatt utenfor lovlig fisketid og omfatter i dag ikke fangst som er ulovlig av andre grunner, herunder at den er undermåls, tatt i et område som ikke er åpent for fiske (naturmangfoldloven § 15) eller tatt i strid med vilkår gitt i en tillatelse etter naturmangfoldloven § 18 første ledd.

For å sikre at det er lovfestet krav om gjenutsetting av all fangst som er tatt i strid med relevante bestemmelser gitt i eller i medhold av lakse- og innlandfiskeloven samt naturmangfoldloven foreslår departementet at gjenutsettingsplikten utvides til å gjelde all fangst som er tatt i strid med relevante bestemmelser gitt i eller i medhold av lakse- og innlandsfiskeloven og naturmangfoldloven.

Det foreslås videre å innta en presisering om at gjenutsettingsplikten gjelder både levende og død fisk og at den også gjelder anadrom laksefisk som er tatt som bifangst i et eller lovlig fiske etter saltvannsfisk og innlandsfisk.

Norges Fiskarlag viser til at havressursloven oppstiller et forbud mot utkast, jfr. §11.

Forbudet er begrunnet i hensynet til oversikt over det samlede ressursuttaket og bærekraftig forvaltning av viltlevende marine ressurser.

Formålet etter lakse- og innlandsfiskeloven er «å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens mangfold og produktivitet bevares. Innenfor disse rammer skal loven gi grunnlag for utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning, til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere.»

Det følger videre av forarbeidene til loven «[n]år departementet har valgt ordet «forvalte» som det sentrale, ligger i dette både det å verne, utvikle og ta vare på fiskebestandene og deres leveområder. I den grad et overskudd kan høstes, kommer også dette inn under forvaltningsbegrepet.»

Etter vår mening ligger det i dette at det også etter lakse- og innlandsfiskeloven skal tas hensyn til en bærekraftig forvaltning av bestandene som omfattes av loven.

Norges Fiskarlag støtter at levende fisk som er tatt i strid med bestemmelser i eller i medhold av lakse- og innlandsfiskeloven og naturmangfoldloven skal gjenutsettes.

Norges Fiskarlag stiller spørsmål ved hvilken hensikt det har å gjenutsette død eller døende fisk. Død eller døende fisk er gode kilder til protein og viktig med hensyn til matvareberedskap, og det fremstår uklart hva som er begrunnelsen for at død eller døende fisk skal gjenutsettes. Dersom formålet er å forhindre at levende fisk ikke gjenutsettes men ilandføres som død eller døende fisk, så bør departementet foreta nærmere avveining av de hensyn som vi har pekt på ovenfor, og om det kan iverksettes tiltak som sikrer at fisk som er levende, ikke ilandføres som død eller døende.

Innlandføring av død eller døende fisk vil kunne gi et bedre kunnskapsgrunnlag over bestanden.

Endringer i § 47a om administrativt beslag.

Bestemmelsen gir departementets oppsyn hjemmel til å ta administrativt beslag i redskap som antas å være satt ut eller brukt i strid med en rekke bestemmelser i loven.

Hjemmelen omfatter ikke redskap satt ut eller brukt i strid med lakse- og innlandsfiskelexen § 11 og § 13 og naturmangfoldlexen § 15 og § 18. Det kan følgelig ikke tas administrativt beslag i redskap som er satt i strid med vilkår i fiskeritillatelser eller forskrift om stans i fisket etter anadrome laksefisk, eller fangst som er tatt med slik redskap. Departementet mener det bør være adgang til å kunne ta administrativt beslag i slike tilfeller og foreslås en endring som sikrer dette.

Det følger av havressurslexen § 46:

«[n]år eigaren ikkje kan identifiserast, kan Fiskeridirektoratet og Kystvakta beslaglegge fiskereiskapar som ikkje oppfyller krava til merking fastsette i eller i medhald av lova her. Kystvakta kan levere beslaglagd reiskap til Fiskeridirektoratet når eigaren ikkje kan identifiserast.

Melder ikkje eigaren seg innan ein månad etter beslaglegginga, kan Fiskeridirektoratet destruere eller avhende reiskapen. Reiskapen kan leverast til politiet for avhending. Departementet kan fastsetje forskrift om gjennomføring av beslag, destruering og avhending etter paragrafen her. «

Adgangen til å beslaglegge redskap etter havressurslexen § 46 er etter sin ordlyd begrenset til redskap som ikke oppfyller krav til merking i høstingsforskriften og hvis eier ikke kan identifiseres.

Den foreslåtte adgangen til administrativt beslag fremstår vesentlig videre enn det som følger av havressurslexen § 46.

Det fremgår ikke av departementets høringsnotat om beslag etter den foreslåtte bestemmelsen er begrenset til tilfeller der eier av redskapen er ukjent, eller om det også er adgang til å beslaglegge redskapen der eier er kjent.

Departementet foreslår følgende ordlyd :

«Departementet kan ta beslag i redskap som antas å være satt ut eller brukt i strid med bestemmelser gitt i eller i medhald av § 7a andre ledd, § 11 første og andre ledd, § 13, § 15 første ledd, § 22 første og tredje ledd, § 30 første og fjerde ledd, § 33 første og annet ledd, § 34 første og andre ledd, § 35 første ledd, § 36 første til tredje ledd, § 37 andre til sjettem ledd, § 39 første, andre, femte og sjettem ledd, § 40, § 41 første ledd, § 44 første, andre, fjerde og femte ledd, § 47 første og femte ledd, § 48, eller naturmangfoldlexen § 15 første ledd eller § 18 første ledd. Departementet kan også ta beslag i fangst som er tatt ved bruk av redskapet.

Det kan tas beslag selv om lovovertrederen ikke har handlet forsettlig eller uaktsomt. Beslag foretas overfor lovovertrederen, den han har handlet på vegne av eller overfor eier.

Beslagets varighet skal ikke overstige seks måneder. Fristen løper fra tidspunktet for faktisk tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13.

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om gjennomføring av Beslag.»

Norges Fiskarlag mener at legalitetsprinsippet og hensynet til forutberegnelighet tilsier at det må fremkomme klart av lovteksten om adgangen til å beslaglegge redskap gjelder både merket og umerket redskap.

Norges Fiskarlag viser til at beslag innebærer at oppsynet midlertidig overtar råderetten over redskapen. Beslag er følgelig et midlertidig inngrep i eiendomsretten.

Dersom hensikten er at det også skal kunne tas beslag i merket redskap, etterlyser Norges Fiskarlag en nærmere vurdering av formålet med beslag der eier av redskapen er kjent. Det bør i den forbindelse redegjøres for hvorfor den foreslåtte hjemmelen er videre enn adgangen til beslag etter havressursloven § 46, og hvilke særlige hensyn som begrunner en slik utvidelse.

Administrativ inndragning av redskap – ny § 47 b.

Lakse- og innlandsfiskeloven § 47 annet ledd gir i dag hjemmel til å inndra umerket redskap. Hjemmelen har i hovedsak blitt brukt til å inndra umerket garnredskaper som er satt i strid med nasjonalt eller regionalt nedsenkningspåbud.

Direktoratet viser til at det i dag ikke er mulig å reagere både med overtredelsesgebyr og inndragning av redskap i samme sak, fordi det kun er hjemmel til å inndra redskap som er umerket. Direktoratet er derfor nødt til å anmelde saker med kjent gjerningsperson der det er riktig og også inndra redskapen.

For å avlaste politiet, sikre likebehandling av saker og legge til rette for at flere saker på sikt kan gå i det administrative sporet, foreslås det å innføre en hjemmel til administrativ inndragning av merket redskap som ikke er av vesentlig verdi.

Det foreslås videre at departementet skal kunne beslutte at merket redskap skal destrueres og tilfalle statens fiskefond. Med vesentlig verdi mener i begge tilfeller redskap med en verdigrænse på ½ G.

Departementet foreslår følgende ordlyd:

«Departementet kan inndra redskap som er satt ut eller brukt i strid med bestemmelser nevnt i § 47a første ledd og som ikke er av vesentlig verdi.

Inndragning kan skje selv om lovovertræderen ikke har handlet forsettlig eller uaktsomt. Inndragning foretas overfor lovovertræderen, den han har handlet på vegne av eller overfor eier.

Departementet kan beslutte at inndratt redskap skal destrueres eller tilfalle Statens fiskefond. For umerket redskap kan slik beslutning tas tre måneder etter faktisk beslag.

Dersom lovovertræderen har handlet forsettlig eller uaktsomt, kan departementet treffe vedtak om at lovovertræderen skal dekke utgifter i forbindelse med inndragning. Ved vurderingen av om det skal treffes vedtak om utgiftsdekning, skal det blant annet legges vekt på om vedtaket vil virke urimelig tyngende.

Endelig vedtak om dekning av utgifter i forbindelse med inndragning er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om gjennomføring av inndragning og destruering.»

Norges Fiskarlag viser til at beslag er et midlertidig tiltak, mens inndragning innebærer et permanent tap av eiendomsrett. Inndragning er følgelig et mer inngripende tiltak enn beslag.

Etter departementets forslag kan inndragning skje ved de samme overtredelser som kan begrunne beslag, jfr. Henvisningen til § 47a første ledd.

Det fremgår imidlertid ikke hvilke kriterier som skal avgjøre når permanent inndragning skal benyttes fremfor midlertidig beslag.

Hensynet til forutberegnelighet og forholdsmessighet tilsier at det bør fremgå tydeligere hvilke momenter som skal vektlegges ved vurderingen av om inndragning er en forholdsmessig og nødvendig reaksjon. Norges Fiskarlag mener at permanent inndragning bør forbeholdes grove og gjentatte overtredelser.

Norges Fiskarlag merker seg også forslaget om at merket redskap av lav verdi kan

destrueres eller tilfalle Statens fiskefond. Det savnes en nærmere vurdering av formålet med destruering når redskapen er lovlig og eier av redskapen er kjent, herunder hvilke momenter som skal ligge til grunn for beslutning om destruering samt tydelige retningslinjer for når redskapen skal destrueres fremfor bruk av mindre inngripende alternativer som salg, gjenbruk eller annen samfunnsnyttig bruk.

Destruksjon av lovlig redskap fremstår som lite hensiktsmessig, både fra et miljømessig og samfunnsøkonomisk perspektiv.

Innføring av nasjonalt nedsenkingspåbud for garn uansett maskevidde.

Norges Fiskarlag støtter forslaget som vil sikre et enhetlig regelverk i hele landet.

Med hilsen
Norges Fiskarlag
Sverre Johansen

Henriette Skaar

Kopi:
Medlemslag

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.